

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОСТІ У СПОРТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Лариса КОВТУНОВА¹,

кандидат юридичних наук, викладач,
<https://orcid.org/0009-0004-7977-6617>,
kovtunova_larisa@ukr.net

¹Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. У статті досліджено правове забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту в Україні в умовах воєнного стану. Актуальність теми зумовлена зростанням кількості людей з інвалідністю та ветеранів війни, для яких фізична культура і спорт відіграють важливу роль не лише у фізичній реабілітації, а й у психологічному відновленні, соціальній адаптації та інтеграції у суспільне життя.

Проаналізовано національне законодавство у сфері фізичної культури і спорту та міжнародні стандарти щодо прав людей з інвалідністю, а також особливості реалізації інклюзивних підходів у спортивній сфері в умовах воєнного стану. Установлено, що, незважаючи на наявність нормативної бази, спрямованої на розвиток адаптивного спорту, на практиці зберігається істотний розрив між формальним закріпленням прав і можливістю їх ефективної реалізації. До основних чинників, що ускладнюють забезпечення інклюзивності у спорті, віднесено обмежену доступність спортивної інфраструктури, нестачу фінансових і кадрових ресурсів, а також фрагментарність правозастосовної та управлінської практики.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності правового забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту потребує комплексного підходу, який поєднує удосконалення нормативно-правового регулювання, посилення інституційної спроможності органів публічної влади та орієнтацію на міжнародні стандарти у сфері прав людини. Зроблено висновок про доцільність подальшого розвитку сфери інклюзивності та адаптивного спорту як складової частини державної політики соціальної підтримки людей з інвалідністю та ветеранів війни в умовах воєнного стану.

Ключові слова: інклюзивність, фізична культура і спорт, воєнний стан, адаптивний спорт, ветерани війни, права людей з інвалідністю.

LEGAL ENSURANCE OF INCLUSIVITY IN SPORTS UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

Larysa KOVTUNOVA¹,

Candidate of legal Sciences, Lecturer,
<https://orcid.org/0009-0004-7977-6617>,
kovtunova_larisa@ukr.net

¹Kharkiv State Academy of Physical Culture

Abstract. The article examines the legal framework for ensuring inclusivity in the field of physical culture and sports in Ukraine under martial law. The relevance of the topic is determined by the growing number of people with disabilities and war veterans, for whom physical culture and sports play an important role not only in physical rehabilitation but also in psychological recovery, social adaptation, and integration into public life. The study analyzes national legislation in the field of physical culture and sports as well as international standards on the rights of persons with disabilities, with special attention to the implementation of inclusive approaches in sports during martial law. It is established that, despite the existence of a regulatory framework aimed at the development of adaptive sports, a significant gap

remains between the formal legal guarantees and their effective practical realization. The main factors hindering inclusivity in sports include limited accessibility of sports infrastructure, insufficient financial and human resources, and the fragmented nature of law-enforcement and governance practices.

The article substantiates that improving the effectiveness of the legal framework for inclusivity in physical culture and sports requires a comprehensive approach combining the improvement of legal regulation, strengthening the institutional capacity of public authorities, and alignment with international human rights standards. It is concluded that further development of inclusiveness and adaptive sports should be regarded as an essential component of state social policy aimed at supporting persons with disabilities and war veterans under martial law.

Key words: inclusivity, physical culture and sports, martial law, adaptive sports, war veterans, rights of people with disabilities.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України та запровадження воєнного стану істотно актуалізувалися питання забезпечення прав людини, зокрема у соціально значущих сферах, до яких належать фізична культура і спорт. Воєнні дії спричинили зростання кількості людей з інвалідністю, у тому числі серед ветеранів війни, а також поглибили наявні бар'єри доступу до фізкультурно-спортивної діяльності, що негативно позначається на процесах реабілітації, соціальної адаптації та інтеграції зазначених осіб у суспільство [4; 5; 12].

Інклюзивність у спорті у сучасних умовах набуває не лише соціального, а й чітко вираженого правового значення, оскільки пов'язана з реалізацією конституційних гарантій рівності, недискримінації та соціального захисту. Разом із тим правове регулювання сфери фізичної культури і спорту в умовах воєнного стану характеризується наявністю спеціальних обмежень, особливим режимом публічного управління та перерозподілом ресурсів, що безпосередньо впливає на можливість впровадження інклюзивних та адаптивних спортивних практик [1; 10].

Незважаючи на наявність законодавчих змін, спрямованих на розвиток адаптивного спорту та спорту ветеранів війни, проблема ефективної реалізації відповідних норм залишається актуальною. Практика свідчить про фрагментарність правового забезпечення інклюзивності, недостатню узгодженість між нормами спортивного, соціального та адміністративного законодавства, а також про потребу у посиленні ролі публічної влади у формуванні та реалізації державної політики у цій сфері [2; 8; 13].

У зв'язку із цим дослідження правового забезпечення інклюзивності у спорті в умовах воєнного стану є важливим як з наукового погляду – для розвитку доктрини спортивного та публічного права, так і з практичного – для вдосконалення нормативно-правових механізмів захисту прав людей з інвалідністю та ветеранів війни, а також

забезпечення сталого функціонування системи фізичної культури і спорту в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасні наукові дослідження, присвячені проблематиці інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту, охоплюють передусім питання організації адаптивного спорту, реабілітації людей з інвалідністю та соціальної інтеграції ветеранів війни. Значну частину публікацій зосереджено на методичних і педагогічних аспектах упровадження інклюзивних практик, зокрема на підготовці фахівців, адаптації навчально-тренувального процесу та створенні безбар'єрного спортивного середовища [1; 6].

У працях науковців на національному рівні останніх років наголошується на зростанні ролі фізичної культури і спорту як засобу фізичної та психологічної реабілітації в умовах воєнних дій, а також на необхідності розвитку адаптивного спорту для ветеранів війни та людей з інвалідністю [6]. Окремі дослідження пропонують концептуальні підходи до імплементації інклюзивності у фізкультурно-спортивну діяльність, підкреслюючи значення міждисциплінарного та міжвідомчого підходів [2].

Поряд із цим у наукових публікаціях аналізується державна політика у сфері фізичної культури і спорту, її інституційні та управлінські механізми, а також відповідність національного законодавства міжнародним стандартам у сфері прав людей з інвалідністю [2; 12]. Увага приділяється й впливу воєнного стану на реалізацію соціальних прав, проте ці питання здебільшого розглядаються фрагментарно, без комплексного аналізу їхнього впливу на сферу спорту [7].

Міжнародні джерела та аналітичні матеріали також акцентують на ролі спорту як інструменту відновлення громад і підтримки уразливих груп населення в умовах збройних конфліктів, зокрема через підготовку тренерів і розвиток адаптивних спортивних програм [12; 13]. Водночас у цих публікаціях основна увага приділяється практичним

аспектам і програмній діяльності, тоді як правові механізми забезпечення інклюзивності залишаються поза межами системного аналізу.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить про наявність значного теоретичного та прикладного доробку щодо інклюзивності й адаптивного спорту, водночас недостатньо дослідженими залишаються правові механізми забезпечення інклюзивності у спорті саме в умовах дії особливого правового режиму, а також проблеми узгодженості норм спортивного, соціального та публічного права в кризових умовах.

Метою є аналіз правового забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту в Україні в умовах воєнного стану та обґрунтування напрямів удосконалення нормативно-правових і організаційних механізмів реалізації прав людей з інвалідністю та ветеранів війни.

Методи дослідження. У дослідженні використано загальнонаукові та юридичні методи пізнання, що дали змогу проаналізувати нормативно-правові акти й наукові підходи у сфері фізичної культури і спорту, а також зіставити національне законодавство з міжнародними стандартами у контексті забезпечення інклюзивності в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Інклюзивність у сфері фізичної культури і спорту доцільно розглядати не лише як соціальну цінність, а насамперед як принцип правового регулювання, що відображає гарантовану державою можливість рівної участі всіх осіб у спортивній діяльності незалежно від стану здоров'я, віку чи соціального статусу. У правовому вимірі інклюзивність ґрунтується на визнанні людини носієм невід'ємних прав і свобод та передбачає створення таких нормативних і організаційних умов, за яких люди з інвалідністю та інші уразливі групи населення не лише формально допускаються до занять фізичною культурою і спортом, а й реально можуть реалізувати це право в повсякденній практиці.

Зміст інклюзивності у спорті тісно пов'язаний із принципами рівності та недискримінації, які є базовими для сучасної правової держави. Водночас у сфері фізичної культури формальна рівність доступу до спортивних послуг не завжди забезпечує фактичну можливість участі у фізичній активності для людей з інвалідністю або ветеранів війни. Саме тому інклюзивний підхід виходить за межі декларативного закріплення рівних прав і передбачає застосування спеціальних правових та організаційних механізмів, спрямованих на усунення бар'єрів, адаптацію

середовища та компенсацію об'єктивних функціональних обмежень. Такий підхід відповідає положенням Конвенції про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006, яка зобов'язує держави забезпечувати доступ людей з інвалідністю до рекреаційної, фізкультурної та спортивної діяльності на рівні з іншими членами суспільства [4].

Соціально-правове значення інклюзивності у спорті особливо актуалізується в умовах воєнного стану, коли стрімко зростає кількість осіб, що потребують фізичної реабілітації, відновлення рухової активності та соціальної адаптації. У цьому контексті спорт виконує не лише оздоровчу, а й правозахисну функцію, виступаючи ефективним інструментом реалізації права на здоров'я, відновлення фізичних можливостей і повернення до активного суспільного життя. Наукові дослідження у сфері фізичної культури підтверджують доцільність поєднання правових гарантій із практичними механізмами їх реалізації, що забезпечують реальний, а не формальний характер інклюзивності [1].

Нормативно-правове забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту в Україні ґрунтується на конституційних принципах рівності прав і свобод людини, положеннях галузевого спортивного законодавства та міжнародно-правових зобов'язаннях держави. Конституція України закріплює рівність громадян перед законом і заборону будь-яких форм дискримінації, створюючи правову основу для впровадження інклюзивних підходів у сфері фізичної культури і спорту [5].

Ключове значення у цьому контексті має Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-XII, який визначає соціальну спрямованість фізкультурно-спортивної діяльності та повноваження органів публічної влади щодо забезпечення доступності занять спортом для різних категорій населення [11]. Прийняття Закону України № 4370-IX у квітні 2025 р., яким були внесені зміни у вищевказаний законодавчий акт стосовно адаптивного спорту, стало надважливою юридичною подією у правовому регулюванні інклюзивності у спорті. Адаптивний спорт законодавчо визначено як окремий напрям фізичної культури і спорту, спрямований на залучення людей з інвалідністю та людей з обмеженнями повсякденного функціонування до занять фізичною культурою з метою їх фізичної й психологічної реабілітації, соціальної та трудової адаптації, забезпечення самостійності та інтеграції у суспільство [8]. Окреме нормативне

регулювання стосується спорту ветеранів війни, що зумовлено необхідністю забезпечення їх фізичної реабілітації, психологічного відновлення та соціальної інтеграції [6; 9].

Разом із тим реалізація зазначених норм відбувається в умовах дії особливого правового режиму воєнного стану. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII допускає можливість тимчасового обмеження окремих прав і свобод та встановлює особливості функціонування органів публічної влади, що безпосередньо впливає на організацію фізкультурно-спортивної діяльності та доступність відповідних послуг [10]. За таких умов правове забезпечення інклюзивності у спорті набуває підвищеної залежності від безпекових, фінансових та інфраструктурних чинників.

Попри наявність розвиненої нормативної бази, у період воєнного стану загострюється проблема розриву між формальним закріпленням прав і реальними можливостями їх реалізації. Руйнування або пошкодження спортивної інфраструктури, обмежена мобільність людей з інвалідністю та ветеранів війни, невідповідність значної частини наявних об'єктів вимогам безбар'єрності, а також нестача матеріальних і кадрових ресурсів істотно знижують ефективність правозастосування у сфері інклюзивності у спорті [7]. У таких умовах особливої ваги набуває узгодження норм спортивного, соціального та публічного права з міжнародними стандартами, закріпленими у Конвенції про права осіб з інвалідністю, з метою дотримання принципу пропорційності обмежень і збереження пріоритету прав людини [4].

Суттєвим бар'єром залишається ресурсна обмеженість, що проявляється у нестачі фінансування адаптивних програм, дефіциті спеціального обладнання та недостатній кількості підготовлених фахівців. У воєнний період бюджетні пріоритети закономірно зміщуються у бік оборонних і безпекових потреб, що негативно впливає на стабільність фінансування фізкультурно-спортивних заходів інклюзивного спрямування та ускладнює практичну реалізацію законодавчих гарантій [7].

Окрему проблему становить недостатня міжвідомча координація між органами публічної влади у сфері спорту, соціального захисту, охорони здоров'я та ветеранської політики. Відсутність системної взаємодії ускладнює комплексний підхід до фізичної реабілітації та соціальної інтеграції людей з інвалідністю і ветеранів війни.

У таких умовах значна частина інклюзивних ініціатив у сфері фізичної культури і спорту реалізується за підтримки міжнародних організацій. Зокрема, Міжнародний паралімпійський комітет, Міжнародний Комітет Червоного Хреста, UNICEF, USAID та UNESCO впроваджують програми, спрямовані на розвиток адаптивного спорту, фізичну й психологічну реабілітацію, а також соціальну інтеграцію людей з інвалідністю та ветеранів війни. З одного боку, така підтримка сприяє запровадженню сучасних інклюзивних підходів і міжнародних стандартів, а з іншого – свідчить про обмеженість внутрішніх інституційних механізмів та недостатню міжвідомчу координацію у системі публічного управління [3; 13].

Центральне місце в інституційній системі забезпечення інклюзивності у спорті посідає Міністерство молоді та спорту України, яке визначає стратегічні напрями державної політики, координує діяльність підпорядкованих установ та реалізує цільові програми з розвитку адаптивного спорту. Важливу роль у практичному вимірі відіграє система «Інваспорт», що забезпечує організацію фізкультурно-спортивної роботи з людьми з інвалідністю та сприяє їх залученню до змагальної й реабілітаційної діяльності. Реалізація цих завдань узгоджується з положеннями Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору, у межах якої розвиток адаптивного спорту розглядається як інструмент, що сприяє фізичному розвитку та реабілітації, формує інклюзивне середовище, де кожен має можливість реалізувати свій потенціал незалежно від обставин та формує у суспільстві культуру свідомого вибору на користь активного та здорового способу життя [3].

Державні й громадські програми, такі як «Ветеранський спорт» та ініціативи благодійних фондів, підсилюють доступ ветеранів до спорту і фізичної активності, даючи простір для соціальної інтеграції та відновлення здоров'я.

Громадські ініціативи та благодійні організації, наприклад фонд «Повернися живим», розвивають екосистему адаптивного спорту: створюють тренувальні можливості, придбають обладнання та розширюють доступ до спортивних занять для ветеранів війни та людей з інвалідністю.

В умовах воєнного стану зростає роль органів місцевого самоврядування, які безпосередньо відповідають за доступність спортивної інфраструктури та реалізацію інклюзивних програм. Саме на локальному рівні найбільш гостро проявляються проблеми ресурсного забезпечення,

кадрового потенціалу та міжвідомчої координації, а недостатня узгодженість дій між центральними й місцевими органами влади знижує ефективність державної політики у сфері інклюзивності у спорті, особливо в регіонах, що зазнали безпосереднього впливу бойових дій [12]. Водночас окремі ініціативи органів місцевого самоврядування свідчать про пошук практичних рішень у межах наявних повноважень. Незважаючи на виклики, частина громад активно долучається до реалізації інклюзивних ініціатив. Такі приклади – майданчики для фізичної активності в Чернівцях, адаптивний спортивний простір у Білогір'ї для ветеранів та людей з інвалідністю, а також спортивний комплекс у Луцьку для заняття ветеранів і осіб з обмеженою мобільністю. Ці практики ілюструють прагнення до розширення доступу до спорту на локальному рівні навіть в умовах обмежених ресурсів і послабленої централізованої координації.

Показовим у цьому контексті є досвід міста Харкова, яке перебуває в умовах підвищених безпекових ризиків і зазнає постійного впливу воєнних дій. Незважаючи на прифронтовий статус регіону та обмежені інфраструктурні можливості, у місті зберігається активна практика організації та проведення заходів з інклюзивних програм та адаптивного спорту, спрямованих на підтримку людей з інвалідністю, ветеранів війни та інших уразливих груп населення.

Важливу роль у реалізації таких ініціатив відіграє Харківська державна академія фізичної культури, яка виступає не лише освітнім і науковим осередком, а й активним суб'єктом практичного впровадження інклюзивних підходів у сфері фізичної культури і спорту. На базі академії регулярно організовуються інклюзивні спортивно-оздоровчі заходи, турніри й тренувальні програми, у тому числі за участю дітей з особливими освітніми потребами, ветеранів бойових дій та осіб з ураженнями опорно-рухового апарату.

Окрім цього, представники ХДАФК беруть активну участь у міжрегіональних та всеукраїнських заходах з адаптивного спорту, сприяючи поширенню інклюзивних практик, обміну досвідом і формуванню професійного середовища у сфері фізичної реабілітації та адаптивної фізичної активності. Така діяльність засвідчує, що навіть в умовах воєнного стану інституції фізичної культури здатні виконувати важливі соціальну й правозахисну функції, забезпечуючи реальний доступ до фізичної активності та підтримуючи процеси соціальної інтеграції.

Окрему роль у забезпеченні інклюзивності у спорті відіграють міжнародні організації та проекти технічної допомоги, які в умовах воєнного стану частково компенсують обмежені можливості держави. Залучення міжнародних партнерів до підготовки фахівців, розвитку адаптивних програм та відновлення спортивної інфраструктури сприяє упровадженню сучасних інклюзивних підходів, водночас актуалізуючи потребу у посиленні внутрішніх механізмів державної підтримки. Показовим прикладом міжнародної підтримки є ініціативи United Nations Development Programme з розвитку адаптивного спорту в Україні, спрямовані на підвищення професійної спроможності тренерів, які працюють із ветеранами війни та людьми з інвалідністю. У межах спеціалізованих тренінгів фахівці опановують інструменти організації безпечних і інклюзивних занять фізичною культурою з урахуванням фізичного та психологічного стану учасників, що сприяє інтеграції адаптивного спорту в систему фізичної реабілітації та соціальної підтримки [13].

Удосконалення правового забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту потребує переходу від фрагментарного регулювання до комплексного, системно узгодженого підходу. Йдеться про інтеграцію норм спортивного, соціального та адміністративного законодавства з урахуванням особливих потреб людей з інвалідністю та ветеранів війни, а також про формування дієвих механізмів реалізації відповідних прав на національному й місцевому рівнях [11; 12].

Важливим напрямом є посилення ролі публічної влади у формуванні цілісної державної політики у сфері інклюзивності та адаптивного спорту, що передбачає чітке розмежування повноважень, удосконалення міжвідомчої координації та запровадження стабільних програм фінансової й організаційної підтримки. Водночас правове регулювання має орієнтуватися на міжнародні стандарти у сфері прав людини, зокрема положення Конвенції про права осіб з інвалідністю, із дотриманням принципу пропорційності обмежень і збереження пріоритету прав і свобод людини навіть в умовах воєнного стану [2; 4].

Висновки. Інклюзивність у сфері фізичної культури і спорту в Україні в умовах воєнного стану має чітко виражене правове значення та ґрунтується на конституційних принципах рівності й недискримінації, а також на міжнародних зобов'язаннях держави у сфері захисту прав людей з інвалідністю. Чинне законодавство

формує нормативну основу для розвитку інклюзивних програм та адаптивного спорту, проте ефективність реалізації відповідних норм у період воєнного стану залишається обмеженою.

Ключовими проблемами у сфері правозастосування є обмежена доступність спортивної інфраструктури, нестача ресурсів, фрагментарність нормативного регулювання та недостатня міжвідомча координація. Дія правового режиму воєнного стану посилює розрив між формальним закріпленням прав і реальними можливостями їх реалізації, що найбільш відчутно для людей з інвалідністю та ветеранів війни. За таких умов особливої ваги набуває роль публічної влади у забезпеченні балансу між безпековими обмеженнями та дотриманням прав людини у сфері фізичної культури і спорту.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано напрями вдосконалення нормативно-

правових та організаційних механізмів забезпечення інклюзивності у сфері фізичної культури і спорту, що полягають у необхідності узгодження норм спортивного, соціального та адміністративного права, посиленні міжвідомчої координації та орієнтації державної політики на міжнародні стандарти у сфері прав людини. Реалізація зазначених напрямів має бути спрямована на забезпечення рівного доступу людей з інвалідністю та ветеранів війни до фізкультурно-спортивної діяльності як необхідної умови повноцінної реалізації їхніх прав у сфері фізичної культури і спорту.

Перспективу подальших досліджень доцільно зосередити на оцінці ефективності практичних моделей реалізації інклюзивних програм у сфері спорту на національному й місцевому рівнях, а також на аналізі відновлення спортивної інфраструктури та адаптивних програм у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Blavt O. Inclusive physical education of students with disabilities: accents in the modern dimension. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2023. № 29. P. 80–84. DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2023.29.80-84>
2. Hotsul I., Honiukova L., Yudenko O., Maistrenko K. Formation of public policy in the field of physical education and sports in Ukraine. *Public Policy and Administration*. 2024. Vol. 23, No. 3. P. 324–343. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.ppa.23.3.33270>
3. Інваспорт : офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/invasport>
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю: міжнар. документ від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змін.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Маринич В., Когут І. Концепт імплементації інклюзивності у фізкультурно-спортивну діяльність ветеранів війни та членів їхніх сімей. *Sport Science Spectrum*. 2025. № 3. С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-3-10>
7. Музичук М. Проблеми у реалізації прав осіб з інвалідністю в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 12. № 2(46). С. 208–215. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.46.208>
8. Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту : Закон України від 16.04.2025 № 4370-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4370-20>
9. Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни : Закон України від 14.03.2023 № 2986-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2986-20>
10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII (зі змін.). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
11. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII (зі змін.). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
12. Rauch R. L. Sport system and policy in Ukraine. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2025. Vol. 17. DOI: 10.1080/19406940.2025.2599140 URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19406940.2025.2599140>
13. United Nations Development Programme. First training in Adaptive Sports empowering Ukrainian coaches to support war-affected communities : press release (27 Mar. 2025). URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/first-training-adaptive-sports-empowering-ukrainian-coaches-support-war-affected-communities>

References

1. Blavt, O. (2023). Inclusive physical education of students with disabilities: accents in the modern dimension. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, 29, 80–84. <https://doi.org/10.15330/msuc.2023.29.80-84>
2. Hotsul, I., Honiukova, L., Yudenko, O., & Maistrenko, K. (2024). Formation of public policy in the field of physical education and sports in Ukraine. *Public Policy and Administration*, 23(3), 324–343. <https://doi.org/10.5755/j01.ppa.23.3.33270>
3. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy. (n.d.). Invasport: ofitsiyni sait [Invasport: Official website]. Retrieved from: <https://mms.gov.ua/invasport>
4. United Nations. (2006, December 13). Konvetsiia pro prava osib z invalidnistiu [Convention on the Rights of Persons with Disabilities]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. Verkhovna Rada Ukrainy. (1996, June 28). Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (No. 254k/96-BP). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (30), 141.
6. Marynych, V., & Kohut, I. (2025). Kontsept implementatsii inkluzyvnosti u fizkulturno-sportyvnu diialnist veteraniv viiny ta chleniv yikhnikh simei [The concept of implementing inclusivity in physical culture and sports activities of war veterans and their families]. *Sport Science Spectrum*, (3), 65–72. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-3-10>
7. Muzychuk, M. (2025). Problemy u realizatsii prav osib z invalidnistiu v umovakh voiennoho stanu [Problems in the implementation of the rights of persons with disabilities under martial law]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Seriya: Yurydychni nauky, 12(2(46)), 208–215. <https://doi.org/10.23939/law2025.46.208>
8. Verkhovna Rada Ukrainy. (2025, April 16). Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro fizychnu kulturu i sport» shchodo adaptivnoho sportu [On amendments to the Law of Ukraine «On Physical Culture and Sport» regarding adaptive sport] (No. 4370-IX). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4370-20>
9. Verkhovna Rada Ukrainy. (2023, March 14). Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro fizychnu kulturu i sport» shchodo sportu veteraniv viiny [On amendments to the Law of Ukraine «On Physical Culture and Sport» regarding veterans' sport] (No. 2986-IX). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2986-20>
10. Verkhovna Rada Ukrainy. (2015, May 12). Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law] (No. 389-VIII). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (28), 250. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
11. Verkhovna Rada Ukrainy. (1993, December 24). Pro fizychnu kulturu i sport [On physical culture and sport] (No. 3808-XII). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (14), 80. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua>
12. Rauch, R. L. (2025). Sport system and policy in Ukraine. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 17. <https://doi.org/10.1080/19406940.2025.2599140>
13. United Nations Development Programme. (2025, March 27). First training in adaptive sports empowering Ukrainian coaches to support war-affected communities [Press release]. Retrieved March 27, 2025. Retrieved from: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/first-training-adaptive-sports-empowering-ukrainian-coaches-support-war-affected-communities>

